

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 10. zvezka.

Praznik presvetelega in presladkega imena Jezusovega	289.
Rimska svetišča. Sv. Lovreneo zunaj odzidja	291.
Življenje in poveličanje svetih gorkumskih marternikov.	
XI. pol. Lumnij vmori Kornelija Muzija	296.
Življenje blaženega Didaka Jožefa Kadiškega	302.
I. Perva leta blaženega Didaka	303.
II. Jožef vstopi v red oo. kapucinov	305.
III. Njegov novicijat in sveta obljuba	307.
IV. Brat Didak nadaljuje študije ter postane mašnik	308.
V. Njegove perve pridige	310.
VI. O. Didaku se prikaže Kristus	311.
VII. Kakšen vseh so imele njegovo pridige	312.
VIII. Še nekaj o vseh njegovih besede	313.
„Moja hiša je hiša molitve“. Luk. 19, 46.	316.
Zvesti spremljevalec	318.
Priporočilo v molitev	319.
Zahvala za vslišano molitev	320.
Darila za črnogorske cerkvene potrebe	320.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1897.

Novosti.

Duhovni pastir. S sodelovanjem več duhovnov vreduje Alojzij Stroj. XIV. letnik. V Ljubljani 1897. Založba „Katoliške bukvarne“. Stane s prilogo vred 4 gld. — Ta homiletični mesečnik je slovenski duhovščini predobro znan, da bi potreboval našega priporočila. Vender nam bodi dovoljeno posebe opozoriti na „obširne osnove, — zajete zlasti iz sv. pisma in sv. Tomaža Akvinskega, s posebnim ozirom na apologetična in socialna vprašanja,“ — ki jih bo priobčeval poleg celotnih govorov priljubljenih naših pridigarjev prof. dr. J. Krek. — Pridigarjem, ki umejo francoski, bo morebiti vstreženo, ako jim priporočimo pri tej priliki malo knjižico jezuita Bainvel: *Les contresens bibliques des prédicateurs. Ouvrage revêtu de l'imprimatur de Son Em. Mgr Richard, Card.-Arch. de Paris. Paris P. Lethielleux.* Tudi pri nas se namreč pogostoma rabijo neke-teri biblijski teksti v pomenu, ki ga nikaker nimajo; tako n. pr. Gen. 15, 1: „Ego protector tuus sum et merces tua magna nimis“, kjer se napak jemlje „merces“ za predikat, ker je subjekt: „merces tua (erit) magna nimis“; primeri kontekst; Proverb. 24, 16: „Septies cadet justus et resurget“, tem besedam se po krivici pristavlja „in die“, tudi „cadet“ ni umeti o grehu, ali vsaj ne edino o grehu; Matth. 11, 12: „Regnum coelorum vim patitur et violenti rapiunt illud“ — nima pomena, v katerem se tako navadno in pogostoma rabi. Takih napačno rabljenih tekstov obravnava ta knjižica še mnogo. Morebiti ne bi bilo odveč, ako bi tudi „Duhovni pastir“ o priliki opomnil na tega ali onega. Sveto pismo je božja beseda, ali le v svojem resničnem pomenu, ne pa v tistem, ki se mu pripisuje po nevednosti, naj se to še tako sploh in pogosto godi.

Kateheze. Spisal Jožef Kragelj, dekan v Tolminu. 1. zvezek. Z dovolitvijo preč. kn.-nadškof. Ordinariata goriskega. V Gorici 1896. Založil pisatelj; natisn. tiskarna sv. Hilarija (Hilarijanska). — Te kateheze so namenjene, kaker pravi gosp. pisatelj v „Opombi“, v prvi versti katehetom, ki učijo pervence; segal bo pa po njih tudi veroučitelj v viših razredih pri razlaganju in ponavljanju katekizma. O rabi teh katehez in marsičem drugem spregovori pisatelj tedaj, ko bo delo doveršeno. Mi smemo po pravici že zdaj hvaliti verhu družega posebno skerb gosp. pisatelja za dobro slovenščino in nje pravo izreko. Berž na prvi strani priporoča za staro „žegnana“ namestu modernega napačnega „blažena“ staroslovensko „blagoslovljena“, ter graja napačno izgovarjanje, ki ga je polno po vseh sedanjih šolah, da res človeka ušesa bole in serce. Nalašč zato stavi na nekatere besede naglasna znamenja: vérujem, váruje, váruh, váruha itd. V prvih dveh besedah se res vse vprek povdarja: verújem, varújem, pa tudi poslednja se že sliši: varúha. prav kaker tfe búha ali primá úha. Očitno je sedanja pisava kriva te napačne izreke. — Ali se pa res mora tako pisati? Ali res ni

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XV. tečaj.

V Gorici, 1897.

X. zvezek.

Praznik presvetega in presladkega imena Jezusovega.

Prešveto in presladko ime Jezus je bilo naznanjeno iz nebes preblaženi Devici in Materi božji Mariji, še pred ko je Sinu božjega spočela v svojem deviškem telesu. Angelj Gospodov ji je rekel: „Imenuj njegovo ime Jezus“. Luk. 1, 31. Od takrat naprej se zmirom časti to sveto ime. Sveti aposteljni so v imenu Jezus delali največe čudeže; sv. apostelj Pavel je velikokrat rabil z največim spoštovanjem to ime v svojih apostoljskih pismih; sv. Bernard povečuje z velikim navdušenjem čast, moč in milobo tega presvetega imena. En poseben način češčenja presladkega imena je pa vpeljal v sv. cerkvi sv. Bernardin Sijenski, veliki svetnik našega Reda. Bil je misijonar in ko tak se je moral vojskovati na Italijanskem proti mnogim in velikim pregreham, posebno pa proti bogokletstvu.

V tem svetem ali pretežavnem delu mu je prišlo na misel vpeljati občno češčenje presvetega imena Jezus. Leta 1427 si da naslikati na leseni plošči čerke presvetega imena Jezus IHS obdane s zlatimi žarki, pridiga večkrat, kako je sveto in češčenja vredno to ime in kaže na koncu vsake pridige ta ploščico ljudem, ter jih z gorečimi besedami vabi, da naj je časte.

Njegove pridige so od takrat začele imeti velikanske vspehe; mnogo meščanov si je dalo naslikati ime Jezus sè zlatimi čerkami nad vratmi; češčenje božjega imena je raslo od dne do dne, bogokletstvo in druge pregrehe so pa jako pojemale. Ali sovražnik vsega dobrega je našantal ljudi proti češčenju presladkega imena Jezus; zatožili so sv. Bernardina pri sv. očetu papežu, da uči novosti in krivo vero. Papež ga pokliče na opravičenje v Rim; Bernardin pa in ž njim njegov sveti učenec Janez Kapistranski sta tako temeljito, sijajno in sè svetim navdušenjem zagovarjala češčenje imena Jezusovega pred papeževim dvorom, da so papež in kardinalji poterdili to češčenje in jako pohvalili sveto gorečnost aposteljna presv. Imena. Napravili so v Rimu slovesno procesijo, v kateri je Janez Kapistran nosil bandero s presvetim imenom Jezus, in ketere se je ogromno število ljudstva z velikim veseljem vdeležilo. Da se spomin na to slavno zmago nad sovražniki presvetega Imena vedno ohrani, je sv. cerkev najprej dovolila frančiškanskemu redu obhajati ta praznik dne 14. januarja; kesneje se je pa razširil ta praznik, prestavljen na drugo nedeljo po sv. treh kraljih, po vsej katoški cerkvi.

Zdaj pa, dragi bravec, premišljajmo nekoliko o presladkem imenu Jezus, in sicer:

1. ono je častivredno in ljubeznjivo. Ime Jezus je častivredno, ker je ime druge osebe presv. Trojice, je ime pravega Gospoda nebes in zemlje, kateri se je za nas včlovečil: v nebesih in na zemlji ni veličastnišega in bolj častivrednega imena od presladkega imena Jezus: „Ime nad vsa imena, katerem se morajo klanjati kolena vsih ljudi v nebesih, na zemlji in pod zemljo“. (Filip. 2, 9. 10). To ime je pa tudi ljubeznjivo, ker pomeni „zveličar“, „odrešenik“, kaker ga razlaga angelj Gabrielj: „Imenuj ga Jezus, ker on bo svoje ljudstvo odrešil od njegovih grehov“. (Mat. 1, 21.) — Si li zmirom spodobno častil to presveto ime in se pri izgovarjanju tega imena spoštljivo priklonil? Pomisliš li kedaj z veselo hvaležnostjo na pomen tega presladkega imena?

2. Presveto ime Jezus ima v sebi veliko moč. Po Jezusovi obljubi se nam po tem imenu daje vse dobro: „Ako bode te očeta za kaj v mojem imenu prosili, vam bo dal“. (Jan. 16, 23). Pred tem imenom, mora po Kristu-

sovih besedah, hudoba in vsaka slaba moč bežati: „V mojem imenu bodo hudobe izganjali“. (Mark. 16, 17.) To ime je bilo pogum svetim marternikom, luč spoznavalcem, moč devicam. Zato tudi sv. cerkev z dovoljenjem sv. odpustkov verne napeljuje k pobožnemu izgovarjanju tega presvetega Imena. — Okoristi se, pobožni kristjan, in pobožno izrekuj večkrat na dan: „O presladko serce Jezusovo, daj da te bom zmirom bolj ljubil!“ (za vsakikrat 300 dni odpustka); v posebnih potrebah pa zdihni se sv. Leonardom Portumavriškim: „Moj Jezus, vsmiljen je!“ (vsakikrat 100 dni odpustka); posebno pa rabi stari kerščanski pozdrav, kateri žalibog zmirom bolj pojema: „Hvaljen bodi Jezus Kristus — na vekomaj. Amen.“ (vsakikrat 50 dni odpustka.)

3. Naposled pa pomislimo, kako mora biti ostudno in grešno, zlorabiti presveto ime Jezus, in to se žalibog godi pogostoma. Pri vsaki priložnosti, le količkaj izredni, se to presveto ime izgovarja brez obenega spoštovanja; se pokvarjeno skoraj vedno ima na jeziku; naj bolj se pa onečasti s preklinjevanjem. Grozno! Tako se rabi to ime v pekl!! — Ti li vest očita kaj tacega? Ako ti, poboljšaj se, in za naprej se ne varuj samo ti vsake nečasti presv. Imena, temuč zabrani tudi drugim po vsej moči onečastiti presladko Jezusovo ime; za kar boš dobil na onem svetu presladko plačilo!

MOLITEV.

O Bog, kateri si svojega edinorojenega Sinu postavil Odrešenika človeškega rodu, in vzkazal imenovati Jezusa, dodeli milostno, da se bomo mi, kateri na zemlji njegovo ime častimo, tudi v nebesih veselili gledati ga. Po ravno tistem Kristusu Gospodu našem. Amen.

P. H. R.

Rimska svetišča.

(P. C. L.)

Sveti Sebastijan zunaj obzidja.

Denes pojdiya pa k svetemu Sebastijanu, da ga počastiva za god, ki je, kaker veš, 20. prosinca.

Precej daleč morava vun iz mesta dolu proti jugu. Posloveci Apijevi cesti se pride tjakaj, imenovani nekedaj „kraljica cest“, in ta priimek zasluži v nekem pomenu tudi dandanašnji; še bolje bi se ji smelo reči „cesta svetnikov“. Ime „Apijeva cesta“ (via Appia) pa ima po nekem imenitnem starem Rimcu, Apiju Klavdiju Ceku, ki jo je dal narediti 312 let pred Kristusovim rojstvom in sicer od Rima dolu do Kapue blizu Neapolja; pozneje so jo podaljšali pa celo do Brundizija, sedanjega Brindisi, ki je na nasprotni strani globoko dolu pri adrijatskem morju. Ta cesta, široka, da sta se dva tovarna voza lahko ugnila eden drugemu, je bila vsa iz lepo obdelanih čveterovoglatih kamenov; semtertja se še zdaj vidijo. Začenja se skoraj v sredi Rima za palatinskim gričem pri nekedanjem velikem dirjališču (Circus maximus) ter gre skozi mesto na južno-vshodno stran. Od kolegija sv. Antona imava najbliže do nje mimo Laterana in dalje proti jugozahodu po ulicah imenovanih „Via della Ferratella“. Teh ulic je konec pri stari pa razen zvonika predelani cerkvi sv. Siksta, kjer stopiva na Apijevo cesto. Poni kreneva proti jugovshodni strani mimo stare skoraj vedno zaperte cerkvice svetega Cezarija. Tu pa paziva, da ne zajdeva; cesta se cepi namreč na dve. Ta veja, ki nama je na levi roki, se imenuje „latinska cesta“ (Via latina); pri nji vidiva od daleč zvonik cerkve sv. Janeza „v olji“ ali „sv. Janeza pred latinskimi vratmi“, keterega spomin obhajamo, kaker veš, vsako leto 6. majnika. Midva pa se derživa desne ter pojdiva dalje po Apijevi cesti, ki zavija polagoma bolj proti jugu. V dveh ali treh minutah sva do tako imenovanega Druzovega slavoloka, ki se razpenja tu čez Apijevo cesto vže več ko 1900 let; Rimci so ga namreč postavili na čast cesarjeviču Druzu, ko je leta 8. pred Kristusovim rojstvom premagal Nemce. Zaraščeno zidovje verhu slavoloka je pa ostanek nekega vodovoda toplic cesarja Karakale. O ke bi imelo spomin to staro kamenje in ke bi znalo govoriti, kaj bi imelo vse povedati!

Čisto malo dalje derži cesta mej dvema mogočnima stolpoma skozi Apijeva vrata vun iz mesta, kjer gre stermo navzdolu. Tudi tukaj, zunaj mesta, se vidijo ob cesti razne stare razvaline, borni ostanki nekedaj krasnih grobnih spominikov starih poganskih Rimljanov. Ti so namreč najrajši ob velikih cestah sežigali in pokopavali svoje merliče, da so počivali sicer po postavi zunaj mesta, vendar ne zapuščeni in pozabljeni.

Tudi stari kristijani so se deržali cest, ali pokopavali so svoje merliče in marternike po judovskem zgledu v podzemeljskih votlinah, kamer so se ob času preganjanja tudi k službi božji shajali. Ob raznih cestah, ki derže iz Rima, je takih podzemeljskih pokopališč več ko 50. Tukaj ob Apijevi cesti jih je čvetero kerščanskih, namreč svetega Kalista iz apostoljskih časov, svete Balbine, Pretekstatovo iz družega in sv. Sebastijana iz konca 3. stoletja; le poslednje se je nekedaj imenovalo „prikatakumba h“, morebiti zato, ker gre proti Sv. Sebastijanu Apijeva cesta zelo navzdolu v prostorno dolino; vender se za gotovo ne ve, kaj je ta beseda prvotno pomenila. Zdaj imenujejo „katakombe“, ali navadno po italijanski izreki „katakombe“, vsa podzemeljska pokopavališča, torej ne le „katakombe sv. Sebastijana“, temuč tudi „katakombe sv. Kalista“, „Pretekstatove katakombe“ itd. Tudi judje so imeli gotovo že pred kristijani svoje katakombe ob Apijevi cesti; tudi te so dandanašnji preiskane in znane učenjakom.

Ali pustiva za zdaj katakombe. Tukaj sva pred cerkvijo sv. Sebastijana. Od Sv. Antona bi bila potrebovala peš do tu kake tri četerti ure, in ne bi nama smelo žal biti, da sva peš hodila po cesti, ki so jo posvetile stopinje toliko svetnikov od svetega Petra in svetega Pavla nadalje skozi vsa stoletja noter do sedanjih časov. Eden najimenitnisih mej njimi pa je gotovo sv. marternik Sebastijan, keterega ostanki v tej cerkvi počivajo.

Sv. Sebastijana podoba je znana dobro vsakemu otroku. Njegovo zgodbo si gotovo tudi že bral. Vender morebiti ne bo odveč, ako ti jo postavim sem, blizu kaker se po latinski bere v brevirju.

Sebastijan je bil jako plemenitega rodu; oče mu je bil iz Narbone na sedanjem Francoskem, mati pa iz Milana. Zavoljo tega in drugih izverstnosti je bil jako ljub cesarju Dioklecijanu in stotnik njegove telesne straže. Ali skrivaj je bil kristijan in je druge kristijane podpiral, kaker je le mogel; zlasti tistim, ki so se bali marter, je tolikanj prigovarjal, da so se mnogi prostovoljno izdali martravcem. Mej njimi sta bila brata Marko in Marcelijan, ki sta bila zaperta v Rimu pri nekem Nikostratu, keterega žena Zoa je glas, ki ga je bila zgubila, na molitey Sebastijanovo zopet dobila. Ko se je to naznanilo cesarju Dioklecijanu, vkaže poklicati Sebastijana in, ko pride, ga začne grajati in skuša na vse načine, kako bi ga odvernil od vere Kri-

stusove. Ali ko vse nič ne pomaga, ne obljube, ne pretenje, ga veli privezati k stebru ali kolu ter s puščicami prestreljati. Ko so vsi mislili, da je mertev, ga da neka sveta žena, Irena po imenu, od ondod odnesti, da ga spodobno pokoplje. Ali najde ga živega in zdravi ga v svoji hiši. Kmalu potem, ko se mu je vterdilo zdravje, stopi pred cesarja ter mu pogumno očita njegovo brezbožnost. Cesar ostermi, ko ga vidi, ker je mislil, da je mertev. Nato, razdražen po nepričakovanem dogodku in ostri graji Sebastijanovi, vkaže toliko časa sè šibami ga tepsti, dokler izdihne dušo. Njegovo truplo, v gnojno odvodnico verženo, je neka Lucina, od Sebastijana v sanjah opomnjena, kje je in kam hoče da se zagrebe, pokopala pri katakumbah. To se je zgodilo leta 288. po Kristusovem rojstvu.

Prav sem ste se bili prenesli za nekaj časa tudi telesi sv. aposteljnov Petra in Pavla; zato se je že od tretjega stoletja nadalje praznik svetega Petra in Pavla tukaj obhajal ob enem kaker v Vatikanu in na ostijski cesti in tudi v ta spomin je dal menda papež Damaz okoli leta 370 tu sezidati baziliko s tremi ladjami, ki se je pa leta 1612 pod kardinaljem Scipijonom Borghese popolnoma prezidala. Imenovala se je nekedaj tudi bazilika svetih aposteljnov Petra in Pavla. Nasproti je bilo telo sv. Sebastijana ob času papeža Gregorja IV., ki je vladal katoliško cerkev od leta 827 do leta 844, preneseno v vatikansko baziliko sv. Petra, kjer je ostalo blizu 400 let; papež Honorij III. ga je namreč zopet dal lesem prenesti leta 1218. Položilo se je v podzemeljsko kapelico pri vhodu, v kateri kapelici se vidi še zdaj oltar in pod njim truga, kjer je počivalo do leta 1612. To leto je dal omenjeni kardinalj Scipijon Borghese sv. koščice prenesti gori v cerkev, kjer počivajo zdaj v prvem oltarju na levi strani v posodi iz dragega kamena „*lapis lazuli*“. Spod je marmornata statua sv. Sebastijana, delo slovečega Berninija.

V oltarju, ki stoji temu nasproti na desni strani, se hranijo nekateri znameniti sveti ostanki, tako kos stebra, h kateremu je bil privezan sv. Sebastijan, ko so nanj streljali; ostrina ene tistih puščic, s katerimi so ga streljali; kamen sè stopinjo Kristusovo, ki se je neki vtisnila vanj, ko se je prikazal sv. Petru bežečemu iz Rima prav po tej cesti; glave svetih papežev Kalista in Štefana in ostanki mnogih drugih marternikov, ki so bili tukaj v katakumbah pokopani. Na tej strani je tudi lepa

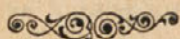

svetemu papežu Fabijanu posvečena kapelica, keterega glava je tudi tukaj. Kaker veš, se obhaja njegov god prav ta dan kaker Sebastijanov. V tej kapelici je tudi sveto rešno telo, ki ga mimogrede ponižno počastiva.

Na nasprotni strani se pride skozi vrata v neki hoduik, kjer je stara podoba križanega, v katakombah najdena, ki je nekida govorila sè sv. Filipom Nerijem. Dalje grede prideva do kraja, kjer se vidi v neko podzemeljsko okroglo kapelico imenovano „Platonija“. V sredi te kapelice je oltar, na katerem stojiti dopersni podobi sv. Petra in Pavla. Oltar ima spred in zad odpertini, skozi kateri se vidi v grobišče, kjer ste nekedaj počivali telesi sv. Petra in Pavla. V tej kapelici so pokopane tudi kosti svetega škofa Kvirina iz Siska, ki so ob koncu četertega ali v začetku petega stoletja bile prinesene v Rim, da se rešijo pred divjimi rodovi, ki so tedaj napadali Sisek. Svetega Kvirina Slovenci po Goriškem še zdaj posebno časte, imenujejo ga navadno Korena; njegov god je 4. rožnega cveta. Pri Platoniji se vidi tudi kraj, kjer so svetega papeža Štefana ob glavo deli, ko je svete skrivnosti obhajal.

Vhod v katakombe je v prej omenjeni kapelici svetega Sebastijana. Frančiškani observanti, ki imajo tu zraven svoj samostan in oskerbujejo službo božjo v baziliki, naju radi popeljejo, eden ali drugi, tudi noter. V novejšem času so namreč večinoma zopet izkopane. Vidi pa se noter še mnogo zapertih grobov, mnogo napisov in starih podob, tako n. pr. najstariša slika rojstva Kristusovega. Kaže se mej drugim tudi kraj in steber, kjer so ob glavo deli svetega Maksima in kraj, kjer je sv. Filip Nerij dostikrat noč v molitvi prečul. On je namreč, kaker tudi mnogi drugi svetniki, pogostoma obiskaval 7 poglavitnih cerkev rimskih. Tudi sv. Karol Boromej je prečul v teh katakombah noč pred praznikom sv. Sebastijana v molitvi. Sv. Brigita in njena hči, sv. Katarina, in mnogo drugih svetnikov je pogostoma obiskovalo z veliko pobožnostjo te svete prostore. Sv. cerkveni učenik Hijeronim pravi sam o sebi te besede, ki se bero tudi nad vhom v pokopališče: „Ko sem bil deček v Rimu in se učil znanstev, sem hodil z drugimi mojih let in mojih misli ob nedeljah h grobom sv. aposteljnov in marternikov in dostikrat v grobišča, ki so globoko v zemlji izkopana in imajo ne obeh straneh ob stenah trupla pokopanih“ itd. Kaka čutila spreletujejo kerščanskega romarja, ko bere in sliši taka sporočila in ob enem sam

hodi po tako častitljivih tleh! Ali verniva se gori v cerkev, da za slovo še enkrat počastiva sv. Sebastijana. Prosiva ga čistega serca, kakeršno je bilo njegovo; prosiva ga stanovitne zvestobe v sveti veri in poguma in darovalnosti v nje spoznavanju; moliva, da naju obvaruje Bog na njegovo priprošujo nagle in neprevidene smerti. Sv. Sebastijan se časti namreč tudi ko poseben pomočnik zoper kužne bolezni, kakeršne so zlasti v srednjem veku pogostoma obiskovale Italijo in celo Evropo, bolezni, ki so ljudi zadevale naglo in neprevidoma, kaker puščice nevidnega strelca.

Življenje in poveličanje svetih gorkumskih marternikov.

(P. A. M.)

XI. Poglavje.

Lumnij vmori Kornelija Muzija, v vsakem oziru izverstnega moža.

Da se preveč ne oddaljimo od naše naloge, ne bomo popisovali raznih grozovitosti in hudobij, ki so jih na več krajih zveršili Lumnij in njegovi rabeljni. V spodbudo dragih bralcev, pa moramo popisati, kako je ta trinog in kervoločnež grozovito terpučil in vmoril slavnega Kornelija Muzija iz Delfta. Ta si volasi starček je bil zelo izobražen mož. Dobro je poznal gerški in latinski jezik, tudi je bil nadarjen pesnik in predstojnik Bogu posvečenih devic v samostanu sv. Agate pri mestu Delft. On je bil pesnik, ne v tem pomenu, da bi bil zlagal nečimerne, posvetne in opolzle pesmi, kaker delajo nekateri kristijani, pa na malo kerščanski način. Ta nespametna, da ne rečem brezbožna nečimernost se mu je gnjusila; temuč on je pel pesmi svete in spodbudne, kaker ni bilo od njega ko bogoslovca in duhovnika drugače pričakovati. Sè svetostjo in pobožnostjo njegovih pesmi se je popolnoma vjemalo njegovo lepo življenje. Da se pa ta hvala, katero dajemo Muziju, ne bo komu zdela neopravičena, hočemo na tem mestu omeniti častno priznanje, katero je v nekem pismu o njem izrekel neki učen in pobožen mož, namreč v pismu, v katerem Muziju posvečuje pariško izdajo častitljivega

Bede razlage pregovorov in visoke pesmi. On pravi: „Da to razlago izdajam pod Tvojim imenom, k temu me sili Tvoje lepo, čisto in sveto življenje, katero si pridobil sè stanovitnim učenjem in branjem sv. pisma in premišljevanjem človeškega življenja, po moči onega Duha, ki v svojih vse izdeluje in premore. Čudovito je, s koliko srečo si gojil te znanosti in mej tem, ko si premišljeval sv. pismo, tudi lepih umetnosti nisi zanemarjal. Lahke in ljubeznive so tvoje pesmi, v katerih ne popevaš tatvine, prešestvovanja in ljubovanja, tudi ne mešaš svetega s posvetnim, temuč Ti kitiš sveto sè svetim in nigdar ne oberneš svojih oči od sv. vere. O tem si nas nedvojljivo prepričal. Od tod pride, da pri vsakem učenju okušaš Kristusa in prinašaš pravi sad. Zato prosim Boga, ki sam daje rast vsemu, da on to v Tebi še bolj pomnoži.“ Tako je pisal njegov prijatelj v Parizu leta 1536, ko Muzij še ni bil prekoračil polovice svojega življenja. Iz tega spoznamo, da on ni dosegel čistosti in svetosti življenja še le v starosti, temuč da je bil vže ko mlad mož vsem pravi zgled lepih čednosti, ki so napovedovale slavo njegovega marterništva. K temu se je pridružilo še njegovo veliko hrepenenje po marterniški kroni. Kaj družega pač pomenijo one pesni, v katerih ves prešinjten od Duha božjega zdaj hrepeni, zdaj prosi, da bi mogel darovati svoje življenje za Kristusa. V neki pesmi, v kateri ponižno nagovarja Kristusa križanega, on tako izraža svoje hrepenenje:

O Gospod, kedaj mi vender bodeš dal,
Da v ljubezni gorel bodem ves za té,
Da za tebe bodem smert vesel prestal,
Kaker vedno milo vojenemu gre.

K svojemu sv. patronu Korneliju je tako molil: Kornelij, spoznavalec Kristusov in na slavi tako bogat marternik, sprosi mi od najvišjega Boga milost, da ti ne bom podoben samo po imenu, temuč tudi po življenju, da mi ljubi Bog dodeli, kaker je dal tebi, terdno vero, gorečo ljubezen in nevstrašljivo serčnost za spoznavanje resnice. Tako je pel in prosil sveti pevec tako rekoč v preroškem duhu še preden so pričeli hezi katoličane preganjati. Ko se je pa pričelo preganjanje, se je v njem še bolj vnelo hrepenenje po marterništvu. Tedaj je pogostokrat govoril svojim prijateljem o sreči marterniške smerti in najraje bral knjige, ki so ga spodbujale k marterništvu. Ta čas je on tudi na vso moč slavil v Brili vmorjene gorkumske marternike. Ko

je slišal o njih slavni zmagi, je poveličeval njih čednosti in sebe toliko poniževal, da je pogostokrat zaterjeval, da ni vreden njih slavne družbe, da ni vreden odvezati jermenov od njih črevljev. Toda ravno ta ponižnost ga je storila vrednega marterniške smerti. Pogostokrat se je sè žalostjo spominjal svojega nekeda-njega prijatela, onega kanonika, ki se je iz bojzljivosti ločil od svete družbe marternikov. Skerbno je popraševal po imenu mar-ternikov, da je dan njih terpljenja pobožno praznoval, kaker je imel navado na rojstni dan Janeza Rošesterskega in Tomaža Mora, katerih podobe je pri sebi nosil in drugih marternikov našega stoletja. Njim na čast je zlagal sv. pesmi in slavospeve. Vse to mi je pravil in tudi zapisal moj brat, ki je to zvedel od nekega pobožnega duhovnika, kateri je bil v službi pri Muziju in je ž njim skupaj v eni hiši stanoval.

Pozneje je prišel v Delft knez oranski, poglavar stranke hezov. Muzij ga je po svoji navadi gostoljubno sprejel, ne toliko iz prijateljstva temuč zarad tega, ker je bil samostan to storiti dolžan; bogatejši samostani, kaker je bil tudi samostan sv. Agate, so imeli nekako dolžnost, plemenitaše sprejemati. Ko je Mu-zij prišel k mizi, da bi tisti večer z Orancem skupaj večerjal, ga je imenovani duhovni služabnik opomnil, naj zameni svojo duhovsko obleko z drugo, da ga ne bodo zaničevali tovariši Oranca, ki so duhovnike na vso moč sovražili. Toda Muzij ga ni poslušal. Rekel je: „Ali naj se jaz sedemdesetletni starček iz strahu hlinim, tako, da se mlajši nad menoj pohujšajo? Tega me Bog obvaruj! Ni vzroka, da bi se jaz, ko sem vže tako star, še smerti bal.“ Tako je šel v svoji duhovski obleki k večerji. Toda, kar se je bilo bati, se je zgodilo. S preziranjem vsake olike so ga gostje neprenehoma zaničevali, zbadali in zasmehovali. Vse drugače je bilo, kaker takrat, ko je Oranec pred svojimi tova-riši zelo hvalil Muzija ter rekel, da je vreden škofovske časti. Iz tacega začetka se je lahko sklevalo, kaj vse še čaka dobrega starčka. Silno so se zato prizadevali njegovi prijateli in ga pre-govarjali, naj zbeži; slednjič se jim je po dolgem obotavljanju venderle vdal.

Ko skerban oče je na tihem skupaj sklical vse svoji skerbi in svojemu vodstvu izročene redovnice ter jih goreče opominjal, naj bodo stanovitne v katoliški veri, naj zveste ostanejo svojim redovnim obljubam in pravi mejsebojni ljubezni. Na to je daroval sv. mašo, in obhajal redovnice ter jih priporočal božjemu varstvu.

Ko je povžil še vse ostale posvečene hostije, da bi sveto ne bilo prepuščeno psom, je rekel: „S to popotnico bom, ako bo potrebno, pokrepčan za marterništvo in ne bom onemogel, poživljen od tega zveličavnega zakramenta.“ Skrivaj je potem zapustil svoje rojstno mesto ter prišel v dve uri oddaljeno mesto Grafen-Haag. Toda neki meščan iz Delfta, ki je bil celo njegov sotrudnik, ga je izdal in roparski hezi so ga lovili in vjeli. Ko je Oranec to slišal, ga je z očitnim pismom poklical v Delft nazaj, bodisi, da se je bal svojo stranko spraviti pri vseh v slabo ime in zaničevanje, ke bi vojščaki vmorili tako slavnega in obče priljubljenega moža, bodisi, da je upal od njega pozvedeti za skrite samostanske zaklade.

To pisanje Oranca je Lumnija silno razburilo. On je namreč ravno ta čas hodil po teh krajih. Da bi Muzija pogubil, je on to pisanje sežgal. K temu ga je prignalo to troje: prvič njegova prevzetnost in jeza na Oranca, drugič njegovo nenasitljivo sovraštvo do duhovnikov in tretjič njegova lakomnost, zakaj tudi on je hrepenel po samostanskem premozenju. Na vsaki način je hotel doseči svoj namen. Neketeri so sicer sumili, da sta bila Oranec in Lumnij zgovorjena; toda to se mi zdi nasprotno značajema obeh in temu, kar se je zgodilo. Na povelje Oranca se je toraj Muzij na saneh pripeljal iz Haga nazaj v Delft. Spremljala sta ga blaga in pobožna devica Šarlota Mer-vija in njegov sorodnik Kornelij Meran, mladenič kakih dvajset let, keterega je bil on kerstni boter. Mej potjo pa je Lumnij Muzija, ki se je popolnoma varnega čutil, kar nenadoma zgrabil in smeje ter zaničevalno vergel proč pismo Oranca, katero mu je Muzij v svojo brambo in varstvo izročil. Berž so hlapci blagega moža terdo zvezali in naglo odpeljali v mesto Lejden. Zgodilo se je to 10. decembra na praznik svete device in marternice Evlalije. Ko je prišel Muzij v Lejden je bil še tisti večer postavljen pred sodbo. Tukaj je našel nekega moža, Giljberta po imenu, sina nekega starega prijatelja, s katerim je bil vedno jako ljubezniv in njegov velik dobrotnik. Tega je prosil, naj mu zdaj nekoliko pomaga v tej nesreči. Ta ga pa gerdo pogleda in reče: „Ali si ti pater redovnic pri sv. Agati? Mislil sem, da smerdljivi menih ostane doma.“ Na to je nehvaležnež naglo zginitil. Kmalu potem so mu pripeljali nekega krivoverskega pridigarja, ki je začel govoriti zoper rimsko cerkev in katoliško vero ter pobožnemu možu razlagati kaljvinsko krivovero, da bi ga

prepričal. Na to mu je rekel Muzij: „Ali misliš, da sem tako nespameten in zabit, da bi na tvoje blebetanje kar tako zapustil sv. vero, jaz, ki sem se celo življenje trudil z učenjem sv. pisma in svetih očetov? Zastonj je tvoj trud. Tisto vero hočem ohraniti ko starček, katere sem se učil kot otrok.“

Mej tem se je zvedelo, da so kraljevi vojščaki vzeli Sparendam terdno morsko loko Harlemcev in posadko pomorili. Zarad tega so bili hezi zelo v strahu ter sklenili, brez nadaljne preiskave hitro vmoriti bedolžnega; poprej so ga le še hoteli natančno izprašati po samostanskem zakladu in premoženju. Rabeljni so ga berž na to z očitnim zasramovanjem in gerdim ravnanjem peljali v sosedno hišo nekega katoličana, ki je živel v pregnanstvu, Kornelija Venija po imenu. To hišo so si bili prilastili puntarski hezi. Tukaj je našel še dva jetnika, najimenitniša svetovalca Harlemska, Krištofa van Skaga in Adrijana van Assendelft. Ta dva sta bila ko mestna poslanca poslana h kraljevi vojski; nazaj grede pa so ju hezi vgrabili in odpeljali v Lejden, kjer sta kmalu postala marternika. Enega so grozovitneži en dan pred praznikom rojstva Gospodovega v Delftu obesili in še po smerti ž njim ostudno ravnali, ker so mu odsekali glavo in jo na kol nateknili. Drugi je po hudih martrah vmerl v ječi. Oba sta slavno pričala sv. vero. S tema dvema se je Muzij pogovarjal; vsi trije so se tolažili v nesreči. Da so si nekoliko vtolažili hudo žejo, jim je dala neka dekla pol bokala angleškega piva. Komaj se je Muzij s tem nekoliko poživil, vže so ga rabeljni odgnali v bližnje veliko izbo ter ga izročili sodniku, da bi ga vpričo gori omenjenega imenitnega moža, nehvaležnega prijatelja, izprašal. Častitljivega starčka so na to sezuli in mu vzeli gornjo obleko ter ga na pol nazega privezali za lestvico, noge in roke pa na vso moč raztegnili in privezali. Potem so ga položili na herbet, mu sè silo usta odperli in s cunjo zamašili ter mu tako dolgo vlivali v usta merzlo vodo, da se je njegovo telo silno napelo. Milo je zdihoval ubožec v takih bolečinah. Ko rabeljni na ta način niso mogli od njega zvedeti, kar bi bili radi, so poskusili z drugo martro. S tanjkimi in močnimi vervmi so ga za palce na nogah z navzdol obrnjeno glavo obesili na lestvico. Težko truplo se je zarad tega od palcev vtergalo tako, da je terdo padel sè sivo glavo na tla. Na to so vzeli v roke goreče baklje ter ga po životu tako dolgo žgali, da je bila vsa izba polna smradu. Toda tudi s tem njih divja grozi-

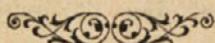
vitost ni dosegla svojega namena. Zakaj sveti in o božjih rečeh dobro podučeni mož je predobro vedel, da mora pravi kristijan vse prej preterpeti, kaker da bi izdal svete zaklade. Vse to je moral gledati žalostni mladenič, njegov sorodnik in sojetnik. Bolečine so bile tako strašne, da je blagi starček omedlel; divji rabeljni pa so mu odrezali še druge perste na nogi. Nekaj perstov je ostalo na tleh in drugi dan jih je dekla s kleščami pobrala in pokopala na pokopališču sv. Petra. Toda čas je, da pridemo k zadnjemu boju marternika.

Ko so grozni rabeljni spoznali, da vse martre ne morejo omajati stanovitnosti sv. moža, so sklenili ga koliker hitro mogoče vmoriti. Zvečer proti deveti uri so vlekli starčka, skoraj do smerti zmartranega, na pol nazega, od mraza vsega oterpnjenega po visokem snegu mestnih ulic do glavnega terga. Vsaka stopnja je zapustila kervav sled za seboj. Ko so tja prišli so ga postavili pod viselice, da bi ga obesili. Ko je Muzij videl, da je prišel čas, ko bo moral po tako sramotni smerti zapustiti ta svet, se je v goreči molitvi priporočil Bogu in ga prosil potrebne milosti za zadnji boj. Na to so rabeljni k njemu stopili in ker ni mogel zavoljo velike slabosti sam stopati gori po lestvici, so ga z vervjo okolu srede života prevezali in ga tako — strašno je bilo gledati — vlekli na viselice. Po tem so mu vergli debelo verv okrog vratu ter se malo brigali za to, je li bilo gerlo dobro zadergnjeno ali ne. Smertne bolečine vbogega starčka so bile tako le podaljšane. Tak je bil konec tega dobrega in učenega duhovnika, smert v očeh sveta sramotna, ali častitljiva v očeh božjih in od njega vže davno zaželena. Končal je svoje slavno življenje, ko je bil 72 let in šest mesecev star, ker je bil njegov rojstni dan 11. junija na god sv. Barnabe aposteljna.

Ko se je zvedela smert Muzija, so bili vsi verni katoličani silno žalostni, posebno pa njegovi prijatelji. Mej temi je bil učeni Peter Opmer, ki je tudi čez nekoliko mesecev po tem jako lepo popisal to marterništvo in iz tega spisa sem tudi jaz mnogo posnel. Govorilo se je, da se je celo Oranec zjokal, ko je slišal o tako grozoviti smerti Muzija. Neketeri so sicer mislili, da se je s temi solzami le hlinil, toda jaz mislim nasprotno. Zakaj tudi Antijoh, s priimkom „blagi“, čeravno je sovražil pravo vero in njene spoznavalce, je po spričevanju sv. zgodbe obžaloval in objokaval, krivični vmor pobožnega velikega duhovnika Onje, ker

se je spomnil njegovih lepih čednosti. Tako je bilo tudi življenje Muzijevo tako lepo in blago, da so obžalovali njegovo sramotno smert celo njegovi nasprotniki, ki so imeli le še kaj serca. On je bil mož največje skromnosti, krotkosti in ljubeznjivosti, zmeren in gostoljuben, do ubogih silno usmiljenega serca in jako pobožen. V svetnih in bogoslovskih znanostih je bil jako izveden. Najplemenitiši možje, kaker Janez Gropper, Viljem Lindan so bili zvesti prijatelji tega verlega duhovnika. Čuditi se pa moramo zverinski grozovitosti morivcev takega moža, ki še ni bila nasitena ž njegovo smertjo. Zakaj, ko so pustili mervto truplo do poldne družega dne viseče na viselicah, potem so je vergli na tla in je izročili nekemu pritlikavcu, naj počne ž njim, kar hoče. Ta nesramni človek in še neki mazač sta na to mesarila merliča na tisti način, kaker smo videli pri svetih truplih gorkumskih marternikov. Neka pobožna in plemenita devica je slednjič z velikim trudom venderle dobila dovoljenje, pokopati razmesarjeno truplo. Pokopali so ga na tihem na pokopališču sv. Petra. Spominika mu niso postavili. Mesto tega pa hočem zapisati besede Jerneja Bodegema, pesnika iz Delfta, ketere je slikar Štempelj napisal pod lepo podobo marternika, pesnika in učenega bogoslovca. Glase se: „Muzij, ki v divji besnosti sohezi te vmorili, blagemu pesništvu zvest ostal si do smerti. Deviške in čiste so vedno pesmi pobožnih, deviškega zbora varih in vodnik si bil tudi ti. Lepa dela za Boga in mile pesmi za potomke si zapustil po smerti, zaslužena marterniška krona venča zdaj tvojo glavo.“

Toliko o Muziju, morebiti preveč za naš namen, vender še premalo v slavo tolikega marternika.

Življenje blaženega Didaka Jožefa Kadiškega,

pridigarja iz kapucinskega reda.

(Prevel iz laškega br. M. F.)

Pred kratkim časom je bil blaženi Didak, kapucin iz Kadisa, postavljen na oltarje. Mislimo torej, da bo primerno njegovo življenje vsaj v kratkih potezah tudi tretjerednikom priob-

čiti. Bodi to delo k časti božji in v spodbudo vernikov! Zapustil je namreč naš blaženi o. Didak za seboj svetel sled prave svetosti ter v djanju pokazal, kako je treba z apostoljsko gorečnostjo delati za zveličanje duš. — Lepi vzgledi ne vzbujajo samo občudovanja, ampak tudi gorečo željo posnemati jih. Čednosti, katere se na drugih lesketajo, nam kažejo, da jih moremo tudi mi dejanski izverševati; one nas tudi navdušujejo, da jih skušamo v resnici izverševati. Istotako naj nam služijo tudi sledeče čertice življenja tega pravega sinu našega serafskega očeta v to sverho, da bodemo tudi mi z večo ljubeznijo in z živejšo vero Bogu služili.

I.

Perva leta blaženega Didaka.

Denár nam ne bláži sercá
In stan imeniten ne dá,
Kar vera, ljubezen stori,
Ki v Bogu nas vse prenovi.

V prijaznem in po svoji legi divnem primorskem mestu Španije, Kadisu, je bil 29. marca leta 1743 rojen naš blaženi Didak. Njegovi stariši so se zvali Jožef Lopes-Kaomanho in Marija Garsi-Peres, oba po svojem pokolenju zlahtne rodovine ter v bližnjem sorodstvu z najimenitnišimi rodovinami pokrajine Galicije. Pri sv. kerstu so dali otroku njegovi stariši, terdni v veri, ki so se sè svojo zlahtno kervjo tudi največo čast pravih kristijanov združevali, ime Jožef Francišek. Že v zgodnji mladosti so ga napeljevali k pobožnosti. Dasiravno je bila njihova rodovina nekoliko propadla v negdanji imenitnosti in zunanjem lesku, vendar si je ohranila toliko bogastva, da je lahko živela tako, kakor je navada plemenitih rodbin. Našega dečka so torej vzgajali v zločnosti in brezskernosti za vsakdanji kruh. A vendar ni bila ta zločnost tista budalasta in pretirana, ki se dostikrat vidi pri vzgoji otrok, zločnost, ki jih dela lene in nezmožne za kaj višjega in blažjega. Saj yemo, kako se da ravno v prvih letih dobro in slabo vcepiti v nežna serca in prav ti vtiski ostanejo otroku skoraj neločljivi. Vse drugače so plemeniti stariši Jožefa vzgajali. Neprenehoma so mu v serce vsajali one kali prave pobožnosti, ketere so se pozneje razvile tako krasno. Njegova mati, žena izredne kreposti, je umela dobro visoko na-

Źogo izreje svojih otrok, katero ji je naložil ljubi Bog. Vso svojo skerb je obračala v to, da bi jim preskerbela srečno prihodnost. Znala jih je zlasti dobro navdati z gorečo ljubeznijo do nebeške matere Marije in z usmiljenjem do vbogih. Navajala jih je, da so vbogim sami delili milošćino in sicer od onega, kar jim je bilo najljubše, podarjajoći ob jednom dar zatajevanja samega sebe. Kmalu so se priučili, dejansko izverševati najlepšo ćednost, ljubezen do bližnjega. S tem jih je napeljevala k vsemu, kar je svećo in krepostno. Pod tako modro voditeljico se je ćutil mali Jožek, ki je bil že po svoji naravi krotkega in milega znaćaja, moćno nagibanega na vse dobro.

Res je sicer, da on ni kazal onega hitrega razvoja, tudi ne onega obnašanja, katero navadno kaže posebno duševno nadarjenost in ki napoveduje slavno in srećno prihodnost. Videl si na njem notranji mir, resnobo, naravno ljubeznjivost in skoraj prirojeno pobožnost. Nisi opazoval pri njem nič otroćjega. Ali vse to je bilo na zunanje brez pomena in brez prisiljenosti. Vender, kedorkoli ga je videl, je bil ginjen, ker je odsevalo iz njegovega notranjega nekaj posebnega. Zgodnji cvetlici jednak, ki v prvi spomladi zaćne poganjati popke, poganjala je tudi njegova prava pobožnost koj v prvih letih lepo se razcvitajoće mladike. Kedo neki ga ne bi bil rad gledal, kaćo veselje ima, ko sme pri najsvetejši daritvi streći? Njegova prva skerb je bila zjutraj, ko je vstal, da je hitel v cerkev ter tam stregel pri svetih mašah. Tamkaj je opravljal svojo jutranjo molitev in druge pobožne vaje, pripravljaje si tako rodovitno zemljo za svoj dušni vert. Stopal je od ćednosti do ćednosti. Še le deset let star izgubi svojo modro, priserćno ljubljeno mater, ki je bila voditeljica njegovih prvih let, dajaje mu dobre nauke; še već, ona mu je bila živ zgled, po katerem se je ravnal v razlićnih priložnostih. Zato so kali, vsajene od njegove skerbne matere, po njeni smerti lepo jele poganjati in vzraščati v lepo drevesce. Iz mej duhtećih cvetek tega drevesca se je odlikovala zlasti angeljska ćistost, jednaka beli liliji. Gojil jo je prav skerbno, ćuval z zatajevanjem, z razlićnimi pokorili in z ostrostjo do samega sebe. Že kot dećek je mertvićil svoje nedolžno telesce z bićanjem, z ostro bodećo obleko, katero je skrival pod verhno obleko; a verhu tega je prebedeval ćesto velik del noći v molitvi. Mnogokrat si je pritergal sladko spanje sredi noći darovaje ga iskreni molitvi.

Hitro je korakal po ozki stezi popolnosti; a ravno obratno je napredoval pri svojem učenju. Ker je bil slabo nadarjen, se je tako učil, da se je duhovnik, kateremu so ga stariši izročili v podučevanje, odpovedal težavni službi. Zakaj sprevidel je, da si prizadeva skoraj zastoj, dečku kaj vlti v glavo. Opozoril je nato očeta Jožefovega na nesposobnost svojega gojenca za daljne študije. Toda oče je še vedno upal, da se bode z leti razvila tudi njegova dušna zmožnost. Poslal ga je torej 12 let starega k oo. dominikanom, da bi se pri njih učil logike. Tudi oni so v kratkem času sprevideli njegovo pičlo nadarjenost in da z njim le čas zgublajo. Boje se, da bi otroku na zdravju škodovali, ako bi ga še dalje k učenju silili, so imeli za svojo dolžnost, starišem ga izročiti, saj je bila vsa dečkova pridnost in ves trud „bob v steno“. Njegov oče je bil zaradi tega zelo vžaljen, zakaj dozdevalo se mu je, da je s tem slabim vspehom njegovega sina osramotena vsa njegova plemenita rodovina. Mislil si je, da morajo biti sinovi visokorodnih družin tudi nadarjenega duha in prebrisane glave. A kolikokrat se zgodi ravno nasprotno! Naš Jožef sam je bil žalosten, bodisi radi zadrege svojega učitelja, bodisi vsled zbadanja njegove mačehe. Tudi mu ni manjkalo zaničevanja od strani tovarišev, katerih navada je, da se norčujejo s tistim, kateri manj ve, kaker oni. Blagi deček je prenašal sicer vse poterpežljivo in vdan v voljo božjo, a vender se je čutil nekako otožnega in zmedenega ne vedoč, kaj mu je storiti. Kedo neki bi si bil mogel misliti pri tako slabem začetku, da bo prihodnost tega deteta tako slavna, in da bode vsa Španija občudovala njegovo zgovornost, globoke misli njegovih nauk in da bodo od vseh strani prihajali poslušat njegove govore. V tem dogodku pač predobro vidimo božje nezapadljive sklepe in namene, pred katerimi se vse človeško modrovanje razperši kaker prah.

II.

Jožef vstopi v red oo. kapucinov.

Vernivši se od čč. oo. dominikanov na dom, je ostal Jožef pri očetu do svojega 15. leta. V tem času je rad obiskaval prijazno cerkvico oo. kapucinov, ki so bili naseljeni v bližini. Dasiravno ni čutil v sebi nikakega nagiba in želje po samostanskem življenju, vender je močno vplivalo na njegovo dušo vbo-

štvo teh redovnikov, njihova ostrost, samotnost kraja, oddaljenega od posvetnega šuma, glas zvana, katerega je vsak dan slišal, kako vabi brate k molitvi. A jako mu je dopadalo njih resno, priprosto, s primernimi prenehljaji odmevajoče petje psalmov. Sčasom se seznanil z nekim očetom kapucinom, kateri mu podari, spoznavši njegovo posebno pobožnost in bogaboječnost, da bi ga okrepil v dobrem, popis življenja dveh svetnikov kapucinov, namreč: Fidelija iz Sigmaringe in Jožefa iz Leonise.¹⁾ To branje je napravilo nanj tolik vtisek, da je takoj začutil v sebi željo vstopiti v red, kateri je podaril sv. cerkvi tako velike svetnike. Zato poprosi predstojnika za vstop. Toda glej težave! Njegova duševna revščina mu zopet zapreko dela. Odbijejo mu prošnjo radi njegove slabe nadarjenosti. Vender volja božja je bila, da postane tudi on sin serafinskega očeta. To spozna na sledeči nenavaden način. Ko je nekoč zopet po svoji navadi vstopil v kapucinsko cerkvico, zagleda nebeško prikazen. Vsa cerkev je bila razsvetljena, redovniki v njej so se mu zdeli kakor angelji, njihovo petje je donelo na njegova ušesa podobno nebeškim melodijam. V sebi sliši skrivnosten notranji glas, ki mu pravi: „Ti bodeš postal kapucin, misijonar, apostelj, kaker sta bila ona dva, katerih življenje si bral.“

Zagotovljen svojega poklica in prepričan, da mu bode Bog pomagal premagati vse težave, ketere so se mu zoperstavile, se poprime ojačen zopet učenja ter podvoji svoje molitve. V kratkem času je napredoval toliko, da so se vsi čudili, ko je prišel k skušnji pred očeta provincijalja, ki je ravno tedaj bil v ondotnem samostanu. Spoznali so ga takoj sposobnega, da ga sprejmo v red. Zatorej mu dajo pismo, s katerim mu dovoljuje o. provincijalj vstop v novicijat v Seviljo. Kako veselje je občutil tedaj naš Jožef, ko je videl, da so vslišane njegove prošnje, to si more le tisti predstavljati, ki je kaj takega ali vsaj enacega sam doživel in skusil. Brez odloga hiti naznaniti veselo novico svoji rodovini, prosi blagoslova od očeta, objame v slovo svoje brate, se poslovil od mačehe, od svojih prijateljev in znancev ter zapusti za vselej svojo rojstno hišo. Z nepopisno radostjo se preseli v hišo miru, posvečeno Bogu, da tamkaj v tem miru konča tudi tek svojega življenja.

¹⁾ Pisatelj tej knjigi je č. o. Jožef Karabantski.

III.

Njegov novicijat in sveta obljuba.

Preoblečen v revno haljo sv. Frančiška je dobil ime : brat Didak. S tem imenom je začel svoj novicijat ali čas poskušnje ; tedaj ni treba novincu za nič drugega skrbeti, kaker za svoje notranje prenovljenje in da si pridobi duha onega reda, v kete-rega je vstopil. Ob jednem si mora novinec prizadevati, da si pridobi čednosti ; zakaj te so vsakemu kristijanu nujno potrebne, zlasti pa redovniku, ki mora biti vzor ponižnosti, pobožnosti, pokorščine, zatajevanja samega sebe in svojih počutkov. Toda brat Didak ni ostal samo pri teh čednostih, ampak dospel je tako daleč, da je bil po svoji zbranosti, mertvičenju svojih počutkov in pripravnosti za samostanska opravila bolj enak kakemu staremu in izkušenemu redovniku, kaker pa ravno v red stopivšemu novincu. Saj je bilo tudi lahko pričakovati od njega toliko-kega napredka, ker je bila njegova molitev tako pobožna in goreča. Ravno v molitvi spoznava duša voljo božjo, in le v njej dobiva pomoč spolnjevati voljo Gospodovo. In vprašam le, kje drugod spoznamo bolj očitno ničevnost vsega zemeljskega in neprecenljivo vrednost nebeškega plačila, kaker v molitvi ; z nje-no pomočjo delamo blage sklepe in obljube, ketere nam postanejo pravilo in smer našega življenja.

Mirno so tekli bratu Didaku dnevi blaženega novicijata. Ta pa je bil ves srečen, da sme bivati v samostanu. Vesel in ginjenega serca je poljuboval večkrat svojo haljo, saj mu je bila dražja ko njegova prejšnja dragocena obleka. Toda previdnost božja se kaže na čudoviten in prav moder način, ker skuša duše, odločene za kaj višjega, z nadlogami in boji. Drevo, ki se mora vstavljati silnemu vetru, požene tem globokeje in močnejše korenine ; jednako je tudi čednost, ob katero treskajo in butajo siloviti napadi pekla, mnogo krepkejša in stanovitnejša. Sveti mir, keterega je do sedaj užival brat Didak, stopaje miren in vdan po izvoljeni poti, mu je nepričakovano nekaj skalilo. Polotila se ga je nadlegujoča misel, češ, da je izgrešil pot, na katero ga je poklical Gospod, hoteč, da bi postal sin sv. Dominika, ne pa kapucin. In kaker je že navada sovražnika naše duše, da se rad spreminja v angelja luči, da bi nas tem lažje pogubil, šepetal je tudi njemu na ušesa, da bi mu bilo moč kot domini-

kancu dosti več storiti za čast božjo in blager duš. Ta dvojba se je polastila tako zelo njegove duše, da se je jel kesati svojega vstopa v red kapucinski. Postal je nemirnega serca, ves zmartran in prepaden, ker je bila njegova vest jako občutljiva. V pomilovanja vrednem položaju je bil. Ponovi svoje molitve, in poostri svoje mertvičenje; zateče se zaupno k Mariji, materi vseh žalujočih in k sv. Jožefu svojemu kerstnemu patronu. In koliker hujši je bil boj, toliko zaupljivejše se je priporočeval svojim zavetnikom in priprošnikom v nebesih. Ta bridka poskušnja je terpela mesec dni. To izpremembo zapazi tudi o. Frančišek iz Perove, kateri spoznavši in sprevidevši, da je Gospod br. Didaka odločil za nekaj posebnega, naznani to predstojniku novincev, rekši mu, naj ima posebno skerb za br. Didaka, ker ima Bog s tem novincem posebne namene. Na to pozove o. Frančišek otožnega novinca k sebi ter ga oserčuje: „Pogum, dragi; vedi, da Bog dopušča skušnjave, da pokažemo tako svojo zvestobo do njega. Z njimi hoče poskusiti našo stanovitnost. Ker vidi, da, kedor hoče priti v nebesa, temu je treba prej prekoračiti kaljvarijo. Poklekni sedaj, da te blagoslovim. Mej tem ko je položil o. Frančišek svoje roke nanj in ga blagoslovil, je zapustila br. Didaka poparjenost in žalost, zapustila ga je skušnjava, in vernil se mu je zaželeni mir.

Bridka je bila prej žalost, a toliko bolj sladak in krepčalen je bil sedaj zadobljeni pokoj. V resnici ginljiv je moral biti prizor, ko se je mladenič tako imenitnega pokolenja, — saj so njegovo rodovino prištevali najimenitnejšim cele Španije —, kateremu se je lepa in slavna prihodnost smehljala v obraz, zlasti sedaj, ko se je začela v njem izredna nadarjenost kazati, odpovedal vsemu, zapustil vse, kar mu je bilo drago in ljubo, da bi mogel vbog, ponižen, v sveti samoti živeti samo za Boga.

IV.

Brat Didak nadaljuje svoje študije ter postane mašnik.

Takoj po sv. oblubi so ga predstojniki odločili za študije. Didak, dobro spoznavši velike dolžnosti, ketere je prevzel, ko se je Bogu posvetil popolnoma, je obrnil vso svojo skerb v to, da bi jih tudi zvesto spolnjeval ter se tako hvaležnega skazal

Bogu za posebno milost sv. poklica. Vsak dijak, naj si bo mej šumnim svetom, ali mej tihim samostanskim zidovjem, ima razven dolžnosti do Boga tudi dolžnost, pridobivati si vednosti; zakaj te so mu neizogibno potrebne za njegov prihodnji stan. Za té je skerbel tudi brat Didak ter hitro napredoval pri svojem učenju. Toda resna in nekako pusta tvarina modroslovja — dasi je vedno velike vrednosti — ni hotela vgajati njegovemu duhu, polnemu žive domišljije; čutil se je bolj navdušenega za lepo poezijo (pesništvo). Stvar je sicer sama na sebi dobra, ali on se ji je bil vdal malo preveč. Kmalu je spoznal svojo napako ter jo takoj odpravil, in vergel z veliko požertvoalnostjo svoje pesniške izdelke v ogenj. Nato je podvojil svojo pobožnost ter pospešil svoje korake na potu popolnosti. Glejte novo zmago, s katero se je začel pripravljati za velevažni poklic misijonarja. —

Sè vso gorečnostjo se je lotil bogoslovskih študij; v njih je našla njegova duša hrane. Spoznavati Boga, koliker je mogoče duši v tej solzni dolini, premišljevati njegove popolnosti, čudovita dela, njegovo previdnost, katero opazujemo lahko povsod, to je bila za brata Didaka sladka paša, primerno netilo, ki je užgalo v njem ogenj božje ljubezni.

Sladkost te ljubezni do Boga je vedno bolj skušal, zlasti pa o priložnosti mašniškega posvečenja. Težko bi bilo popisati, s kako pobožnostjo in živo vero je on sprejel ta sv. zakrament. Daroval je samega sebe Bogu v žgavni dar. Njegova duša je bila globoko prepričana o verskih resnicah po tolikem premišljevanju sv. pisma; podpirala ga je v tem tudi ljubezen božja, ki se je množila od dne do dne vsled iskrene molitve. Nebo mu je podarilo obilno izrednih milosti.

Potem ko je doveršil svoje študije, so ga premestili predstojniki po čudnem naklepu božjem v mesto Kadis, v ondotni samostan. S kraja zanj ta novica ni bila prijetna, ker se je bal, da bi mu vtegnila biti bližina njegove rodovine vzrok raztresenosti; ali pozneje je spoznal, da je bilo prav tako. Živel je takrat v ondotnem samostanu oče Mihael iz Beenovas, izkušen misijonar in pozneje celo škof. Od njega se je navzel Didak pravega apostoljskega duha, ki je neobhodno potreben vsakemu, kateri hoče sè vspedom opravljati to službo. Od njega si je pridobil ono milo obnašanje, katero ga je krasilo pozneje kot angeljskega blagovestnika.

Njegove perve pridige.

Dasiravno je o. Didak z veliko ponižnostjo zakrival svoje čednosti, izogibajoč se vsega, kar bi bilo vtegnilo pozornost drugih nanj obrniti, vendar je bilo njegovo zvesto spolnjevanje dolžnosti, natančna pokorščina, vse njegovo življenje sobratom v zgled in spodbudo. Vsi so občudovali njegovo nadarjenost, učenost in vsestransko izobraženost. Glas o njegovih čednostih se je hitro razširil mej ljudstvom ter vzbudil hrepenenje videti ga in slišati njegove prepričevalne besede. Preden pa je začel svoje apostoljsko delo, si je napravil najpoprej načert za prihodnje življenje. Sklenil je, vedno pred očmi imeti ter se vedno držati zlatega izreka Kristusovega: „Ako hoče kedo postati moj učenec, naj zataji samega sebe, naj vzame svoj križ na rame in naj hodi za menoj“. Da ne bi pozabil svojih dolžnosti, je sklenil natanko spolnjevati sveta redovna pravila. H temu je dodal še to, da hoče biti v vsem svojim višjim pokoren, tudi v onih rečeh, katero mu bodo najmanj vgajale. Nadalje je sklenil, da bode skušal biti tako vbog, kakor je bil njegov serafinski oče sv. Frančišek, da bode sè zatajevanjem svojih počutkov in sè vsakoletnim 40-danskim potom varoval in gojil sv. čistost in slednjič, da hoče vse storiti le k časti božji in zveličanju duš.

Določivši si takó smer svojega življenja, je skerbno pazil na povelja svojih predstojnikov. Ker so bile znane njegove čednosti in njegova učenost, zato nikakor niso predstojniki na to mislili, da bi skušali njegovo vednost in obnašanje. Naložili so mu takoj neketere govore. V svojih pridigah se je pokazal skušenega govornika, zakaj način njegovega dokazovanja v verskih resnicah je bil jako priprost in vsem umeven. Ni torej čuda, da je zbudil v poslušalcih mnogo navdušenja in občudovanja. Škof iz Malage, hoteč za 40danski post govornika preskerbeti pokrajini Estepen, se je obrnil do očeta provincijalja kapucinov, naj mu pošlje v ta namen očeta Didaka. V tej pokrajini namreč so že dolgo versto let gospodarili nesrečni notranji razpori v veliko škodo uzornemu kerščanskemu življenju. Škof je tedaj prosil za očeta Didaka; k temu ga je napotilo zlasti to, ker je bil o. Didak povsod priljubljen govornik. Toda ponižnega Didaka je strašila misel, da bode moral oznanjevati božjo besedo ljud-

stvu, ki globoko tiči v razuzdanem življenju, v razbojništvu in zastarelem medsebojnem sovraštvu; vender se je napotil oznanjevat pokoro. Notranji glas ga je k temu opominjal: „Pojdi kamer te kliče pokorščina!“ Njegova mila beseda je genila zakerknjena serca ter napravila mir in spravo. Zlasti pa je k temu zaželenemu poboljšanju veliko pripomogio spreobrnjenje neke plemenite gospe, ki je sè svojim jako slabim zgledom dajala veliko pohujšanje, in pa čuda polna odvernitev strašne nevihte po priprošnji in blagoslovu očeta Didaka.

VI.

Očetu Didaku se prikaže Kristus ter ga oserči v apostoljskem delovanju.

Kaker so že nekedaj srečo in blagoslov napovedovali pridigam očeta Didaka, ko je v začetku svojega apostoljskega dela zbudil tako občudovanje v vseh, ki so ga imeli priliko slišati, tako se je pozneje tudi vresničilo.

Povedali smo že, da je s kraja bojazen nadlegovala o. Didaka, ko je sprejel težko breme oznanjevanja besede božje. Toda, ko so ga višji, videči vgodne vspehe, odločili jedino le za to službo z naslovom apostoljskega misijonarja, to se pravi tacega, ki mora pripravljen biti osebam vsakega stanu pridigovati, razuzdanim in oholim meščanom, kaker prebrisanim visokošolcem, in ravno tako na kraljevem dvoru, tedaj se ga je strah še posebno polastil, ter mu ni dal miru. Mislil je vedno na veliko odgovornost tega svetega posla in na svojo veliko nesposobnost. Bal se je razven tega, da bi vtegnil on kriv biti, če bi si poslušalci ne vzeli besede božje k sercu, niti se hoteli po njej ravnati, ampak jo zametovali in zaničevali. Vse to ga je močno plašilo in mu budilo hude notranje boje. Ni se lahko odločil za tako važen posel, vender misel na sv. pokorščino mu ni dala miru. V tej neodločnosti mu pride, kaker že večkrat, pomoč božja ravno še o pravem času. Neko noč je bil v koru ves vtopljen v svojo pobožnost ter je z vročimi solzami zdihovaje prosil Boga, naj njegovim višjim navdahne misel, da bi mu odvzeli to težko breme. Kar zagleda pred seboj obloženega s težkim križem, Kristusa, ki yes onemogel na tla pada. Pri tem pogledu se zgrozi sveti mož ter hiti naproti, da bi mu pomagal. Ginjenega serca ga jokaje vpraša: „Kaj Ti je, o Jezus, zakaj si padel?“ Nato

mu odgovori Kristus: „Kaj me neki vprašaš; kaj bi ne padel, ker me misliš ti zapustiti, ki si se že začel za me bojevati in ne pomisliš, koliko sem moral jaz za duše terpeti, da sem jih odrešil“. Na to zgine prikazen. Lahko si mislimo, kaj je pri teh besedah občutil pobožni redovnik. Sramoval se je svoje bojzljivosti ter storil sklep, nikaker si od sedaj za naprej ne prizanašati, niti se strašiti težav in naporov zavirajočih ga v izvrševanju poklica, za keterega ga je Gospod tako očevidno odločil.

VII.

Kakšen vseh so imele njegove pridige.

Teško nam je natanko popisati, kako veliki so bili vspehi njegovih pridig, zlasti če pomislimo, da je bil naš svetnik povsod znan kot jeden najizverstnejših govornikov tedanjega časa. Zanj so se oglašali škofje; največa mesta so si v srečo in čast štela, da je pridigoval v njih sredini. In niso zastoj hrepeneli po njem, ker ga je bilo tudi potreba. Bog nigdar ne odtegne narodom pripomočkov, kateri jih morejo obvarovati pred zmotami in lažnjivimi preroki. In tako je tudi sedaj obudil o. Didaka, da bi se živo in prepričevalno besedo svojih govorov ozdravil vse, ki so se našli zmot lažnjivega modroslovja, katero se je bilo s Francoskega tudi na Španjsko razširilo. Mnogo jih je vsled tega odpadlo od vere. Z modrim svojim očesom je premeril o. Didak takoj velikost tega zla. Sè svojo gorečnostjo se je pripravljaj, da bi zaterl ali vsaj zmanjšal nasledke te duševne kuge. Prehodil je vsa mesta ne z meneč se za trud in napore. Samo jedno je imel pred očmi: zveličanje duš. Kmalu je začel zoreti sad njegovega truda, ker je vedno skušal svoj govor poslušalcem primeren storiti. Ko je oznanjeval besedo božjo v Sevilji, Malagi, Valensji, Saragosi, Mursiji, Barceloni in Kompostelji, je zbudil tako veliko navdušenje, da so ga hodili od daleč poslušat. Žetev je bila jako velika.

Temu se ni čuditi. On ni bil nič menj občudovanja vreden zavoljo svoje zgovornosti kaker zaradi svojega zglednega življenja. Strogost do samega sebe, zderžljivost, ki se mu je že na zunanjem brala, z obraza odsevajoča nedolžnost, nevtrudljiva ljubezen do bližnjega, njegova spoštovanja vredna prikazen, vse to mu je pomagalo, da je njegova beseda rodila obilen sad. Neprenehoma so s prošnjami nadlegovali njegove predstojnike, da bi ga poslali pridigovat zdaj v ta, zdaj v oni kraj. Tako n. pr. so se oglasila

celo vseučilišča, akademije, včasih celo samostanske družbe in kraljev dvor sam; kratko, vsi so si ga želeli. In naš pobožni samotarec si ni upal nikomer prošnje odkloniti, ker je bil odločen za reševanje duš.

Posebno pa je v glavnem mestu Madridu, njegovo oznanjevanje besede božje obilen sad obrodilo ter slavno zmagalo nad peklom. Njegovo ime je slovelo, kaker nekedaj svetega Pavla: povsod so se o njem menili. Primerjevati bi ga smel največim govornikom prvih kristijanov. Kedo bi si bil mogel to misliti o mladem Lopesu, ki se je v šolo poslan kazal tako nesposobnega, da ga je bil plemeniti roditelj primoran odstaviti od učenja, kedó bi bil slutil, da si bo ta mladenič kedaj pridobil toliko zgovornosti in slave? Toda tukaj je bila očevidna pomoč božja, za katero je bil naš svetnik Bogu iz serca hvaležen. On ni namreč nigdar nič dobrega na sebi videl. Kolikerkrat koli je videl nadnaravno pomoč pri svojih pridigah, je navadno rekel: „Tu ni nič mojega.“ V resnici brez pomoči božje se ničesar ne more dobrega storiti. Po pravici je torej o. Didak odgovarjal: „Tu ni nič mojega“, ko so ga proslavljali in hvalili. Njegovo je bilo le: ponižnost in goreča molitev, ketera mu je zadobila obilno razsvetljenja in milosti.

VIII.

Še nekaj o vspehih njegove besede.

Ker je namen tega popisa le neketere kratke poteze iz življenja našega svetnika bralcem podati, zato ni mogoče obširno govoriti o vseh spreobrnjenjih grešnikov, ki so se odpovedali svojim zmotam zapustivši široko cesto, ki vodi v pekel. Kedo bi naštel vse slučaje, v katerih je njegova beseda odpravila velika sovraštva. Vender hočem vsaj neketere posebne dogodke omeniti, naj se nad njimi vzgledujemo. Nekoč je sè živim ognjem oznanjeval besedo božjo v Kadisu, svojem rojstnem mestu. Zbralo se je k njegovim govorom tudi tukaj vedno obilno število poslušalcev, kaker smo že slišali, da se je to zgodilo po drugih mestih. Šla je tje tudi neka imenitna gospa nekaj iz radovednosti, še bolj pa iz nečimernosti. Postavila se je v neko stransko kapelo ravno govorniku nasproti tako, da so jo lahko vsi videli in opazovali. Nenavadno se je bila nalipšala. Komaj zagleda o. Didak, stopivši na leco to gizdalinko, vpre resno in osorno svoje oči nanjo ter začne svoj govor sè zanjó ravno primernimi besedami. Globoko so

se ji v serce vsadile in jo tako močno genile, da je bila, še preden se je končala pridiga, popolnoma spreobrnjena. Do sedaj je ljubila nečimernost tega sveta ter dajala veliko pohujšanje. V tem trenutku se je pa spravila z Bogom ter vergla od sebe vso gizdavo in nečimerno obleko. Vso skerb je obračala od zdaj naprej v to, da bi popravila svoje preteklo za Boga zgubljeno življenje. Začela je ostro in spokorno živeti. S tem je dajala celemu mestu n vsakemu, kedor jo je videl stanovitno v svojih sklepih, lep zgled. Takošna in podobna spreobrnjenja na krivo pot zašlih duš iso bila plačilo pridigam našega sv. kapucina.

Lahko je reči, da se je moč njegovih pridig najbolj pokazala v pomirjevanju in spravi nesložnih duhov. Po njegovem prizadevanju se je zopet vernil v mesta mir, v katerih so se prej meščani mej seboj prepirali in sovražili; njemu so se imela zahvaliti višja oblastva, da jih je ljudstvo zopet jelo spoštovati. To zlasti velja o mestu Malagi. Tamkaj je načeloval vojakom jetnike stražečim neki prav ošaben in brezobziren generalj. Sè svojim surovim obnašanjem se je bil zameril celemu mestu ter sovraštvo vseh si nakopal na glavo. Vsak čas je bila nevarnost, da se bodo vperli razdraženi duhovi in gotovo bi bilo nastalo grozno klanje. Škof onega mesta si ni vedel drugače pomagati, da odverne pretečo nevarnost, kaker da pokliče o. Didaka, naj bi imel misijon. Ta se takoj napoti tjakaj. Dovolili so mu, govore imeti na glavnem mestnem tergu, zato da bi lahko vsi poslušali njegove pridige. Zelo genljiv je bil prizor videti pervokrat oni prostor ves napolnjen s poslušalci besede božje. Vkljub temu, da so jako olajšali ljudstvu poslušanje pretresljivih verskih resnic, vender ni dosti manjkalo, da bi bil nekoč nastal kervav pretep. Nekega dne je oče Didak zopet po navadi pridigoval. Ves prostor je bil napolnjen; glava je pri glavi tičala. Blizu 12 tisoč jih je bilo zbranih. Kar gnetli so se med seboj. Naenkrat nastane močno gibanje in nejevolja mej množico. Ta nemir se, kaker bi trenil povsod razširi, in že se bliža vpitje, upor naznanjujoče. Povod temu je bil oni zloglasni generalj. S četo vojščakov obdan se je hotel priti skozi množico ravno ko so vsi najzvestejše poslušali. Na ta čuden generaljev poziv, s katerim je vznemiril ljudi, so vsi kaker jednih misli se vperli zabranivši mu prehod. Toda ošabnež v svoji premogočnosti zapove takoj konjiškemu oddelku, naj sè silo napravi prostor. To je bil strašen trenutek! Kar se zasliši glas svetega kapucina, ki je globoko ginjen s prijaznimi in prepriče-

valnimi besedami ljudi opominjeval, naj naredo prostor vsaj iz spoštovanja do svojega vladarja, čiger namestnik je ta generalj. Res so ga slušali in se vmeknili vojakom. Ko je pozneje generalj prevdaril svoj nepremišljeni korak in nevarnost, se je priserčno zahvalil častitemu kapucinu ter poljubivši mu roko rekel: „Vi, častiti oče, ste mi življenje rešili in me zdravega ohranili; serčna Vam hvala!“ Ravno tako čudovita je bila sprava, katero je o. Didak dosegel v mestu Esihi*).

Tukaj so bili meščani razdeljeni na dve stranki, ki ste se mej seboj tako močno sovražili, da nikaker ni bilo kake sprave pričakovati. Naš oče Didak je za vse to dobro vedel, vender ni zgubil poguma. Zaupajoč na pomoč božjo in na Marijino priprošnjo se je tje napotil ter začel sv. misijon. Precej se je videlo, kako radi poslušajo njegove besede. Napravi si načert, kateri bi, ako se mu posreči, imel dosti sadu obroditi. Glavni vzrok teh razpertij je bilo sovraštvo in nevošljivost mej neketerimi premožnimi in veljavnimi družinami v mestu. Mislil je torej popolnoma prav, da bo le tedaj odpravil neslogo in nemir, ako bo mogel zlemu do korenine priti ter one družine mej seboj pomiriti. V to sverho je prosil oblastnije mesta, naj bi se mu dovolil pogovor s svetniki in pervaki mesta v mestni hiši. Predlog je bil sprejet, bodisi, ker je bilo to nekaj popolnoma novega, bodisi iz spoštovanja do misijonarja. Oče Didak se torej napoti v mestno svetovalnico, kjer govori o resnici, o miru, tako pripričevalno in s tolikim vspehom, da, ko je na koncu svojega govora izrekel besede Kristusove: „Ljubite se mej seboj, kaker sem jaz vas ljubil“, nastane genljiv prizor. Vsi so namreč zadeti od milosti božje kar na enkrat se začeli objemati odpustivši drug družemu. Tako je dosegel popolno spravo prihajajočo iz serca. Od sedaj za naprej je vladala sloga in sporazumljenost v tem mestu.

V resnici, o. Didak je bil pravi apóstelj od Boga v zveličanje duš poklican; njegov trud je prinašal večinoma obilno sadu; čudoviti in izredni so bili vspehi njegovih pridig. Po njegovih govorih so se vračali celo odpadniki nazaj v naročje sv. cerkve, kaker se je to zgodilo v mestu Kadisu. Tukaj se je nahajalo zaradi kupčije mnogo protestantov. Zvedevši o imenitnem pridigarju, zažele ga tudi oni slišati. In on jim je rad želje spolnil. Povabil jih je k obilnemu obiskovanju svojih govorov ter si na-

*) Špansko se piše: E c i j a, izgovori: E s i h a.

lašč v ta namen izvolil prav primerno vsebino, dokazovaje jim, da se resnica more nahajati jedino le v pravi cerkvi in da se prava cerkev sme in more imenovati le katoliška. Ona je jedina; v njej so pravi nasledniki Jezusa Kristusa v nepretergani versti. In ti so škofje sè svojim glavarjem, rimskiu papežem; da, le v njej veje pravi duh Kristusov. To resnico je s tako očividnimi razlogi dokazal, da so se vsi odpovedali protestantstvu v veselje in radost celega mesta, katero je bilo priča njihovega spreobrnjenja.

V Sevilji je neka imovita in imenitna gospodična prej prez-biterijanka, privabljena po prijaznih in svetih besedah dobroserčnega kapucina postala goreča katoličanka, polna nebeških milosti. V Okanji je bil neki angleški minister in poslanec na Španjskem dvoru večkrat pri pridigah o Didaka. Nekoč prime svetega moža za roko ter pravi „Prepričan sem, častiti oče, o resnici, o kateri vi govorite. Jaz hočem postati katoličan“. (Dalje prih.)

„*Moja hiša je hiša molitve*“. *Luk. 19, 46.*

Zahej, višji cestninar, bogat in imeniten gospod, bi rad videl Jezusa, kaker piše sv. evangelist Lukež (19. pogl.) Ker je bil pa majhin, spleza na divje figovo drevo. Jezus, ki je vedel njegove misli in želje, mu pravi, da hoče ta dan pri njemu ostati, in v njegovi hiši mu mej drugim očitno pravi: „Denes je ti hiši zveličanje došlo“¹⁾.

Tudi v tvojo hišo, bogoljubni tretjednik, tretjerednica, želi Jezus priti in blagosloviti tebe, tvojo družino in tvoje premoženje, saj govori sv. Duh: „Moje veselje je bivati s človeškimi otroci“²⁾. Ali ako hočeš, da bo Jezus v tvojo hišo prišel in v nji ostal, moraš po njem hrepeneti kaker Zahej, moraš zapoditi iz hiše vse, kar bi ga moglo razaliti in dajati lep zgled svoji družini, to je, po kerščansko živeti. Ako hočeš druge k pobožnosti nagovarjati, moraš sam pobožen biti. Kako boš namreč pobožnost pri drugih užgal, ako sam ne goriš, ako si mlačen in nemaren v službi božji, ako bi rad stregel svetu in hudemu poželenju in

¹⁾ Luk. 19, 9.

²⁾ Pręgov. 8, 31.

se bojiš in sramuješ pobožno živeti zavoljo ljudi? Ti moraš deržati s Kristusom, ne pa sè svetom, in nikar ne misli, da bo Jezus v tvojo hišo prišel, ako praviš: „Jaz bi se rad odkril in molil opoldne, ko zvoní, pa kaj bodo drugi rekli! jaz bi rad hodil k sv. maši, k popoldanski službi božji, na mesečni shod tretjega reda, ali kaj bodo ljudje rekli! ob petkih in drugih postnih dneh bi se rad zderževal mesenih jedí, ali drugi se mi bodo smejali, z mano se norčevali“. Ti bi rad spolnoval božje in cerkvene zapovedi, ob enem se pa bojiš zameriti se ljudem; ti bi rad živel, kaker uči Kristus, in kaker živi mnogo današnjih kristijanov, ki so samo kerščeni, živijo pa kaker neverniki. Velikokrat si pa že slišal v cerkvi: „Nihče ne more dvema gospodoma služiti; ali bo namreč enega sovražil, in enega ljubil; ali se bo enega deržal, in enega zaničeval“. ¹⁾ Ako se sramuješ iti v cerkev, moliti, živeti po božjih in cerkvenih zapovedih, vedi, da tudi tebi preti Jezus: „Gdor se mene in mojih besed sramuje, tega se bo tudi Sin človekov sramoval, keder bo prišel v svojem, Očetovem in svetih angeljev veličastvu“. ²⁾ na sodnji dan.

V pravi kerščanski hiši boš videl samo svete podobe, križ, podobe našega Odrešenika, Matere božje, svetnikov in svetnic, in te čedne. Bogoljubni tretjerednik, tretjerednica, tudi blagoslovljeno vodo imej vedno v hiši in ž njo se pokropi, keder greš iz hiše in keder nazaj prideš; zvečer, ko spat greš, pokropi otroke, sebe in posteljo. Ako želiš, da bo Bog v tvoji hiši, ne terpi v nji slabega berila, ki je že toliko mladine okužilo in nesrečne storilo časno in večno. Zapodi iz hiše tudi hlapce, dekle, delavce in druge osebe, naj bodo še tako pridne, ako pa kolnejo, nesramno govorijo, pohujšljivo živijo, zakaj od takih se otroci navadno pohujšajo in greh delati naučijo. Skerbi tudi, ako si oče, mati, ali njih namestnik, da bodo tvoji otroci snažni in pa spodobno oblečeni, nigdar pa nespodobno, predrago in zoper njih stan. Oh, kako dandenes zapravljajo posebno ženske, ki vedno menjajo obleko, in kar vidijo precej hočejo imeti, naj bo še tako nerodno in smešno. Tretjerednice, spolnujte natanko vodilo tretjega reda, ki vam predpisuje, da se ne oblačite čez vaš stan in dajajte v tem lep zgled drugim ženskam!

Ako želiš, da bi bila pobožna tvoja družina, moraš biti sam

¹⁾ Mat. 6, 24.

²⁾ Luk. 9, 26.

pobožen in dajati v vsaki reči lep zgled; z družino poklekni in moli zjutraj in zvečer, ko zvoní, pred jedjo in po jedi; pelji jo k sveti maši vsako nedeljo in praznik, potem pa vprašaj, koliko so si zapomnili pridige. Večkrat na leto pelji svoje otroke k spovedi in svetemu obhajilu, nikar pa ne v kerčme, na plese, v gledišče, na kraje, kamer še odraščeni udje tretjega reda ne smejo hoditi: veselijo, igrajo in kratkočasijo naj se doma, kaker je bilo negdaj v navadi v kerščanskih hišah.

Ako boš živel po zgledu sv. Ludovika ali sv. Elizabete, le zaupaj, da bo božji blagoslov v tvoji hiši, zakaj Bog je že Izraelcem obljubil: „Na vsakem mestu, kjer se obhaja spomin mojega imena, bom prišel k tebi in te bom blagoslovil“ (2. Mojz. 20, 24).

— A —

Zvesti spremljevalec.

Konec prejšnjega stoletja je živel v vircburškem frančiškanskem samostanu sloveči profesor in naravoslovec p. Bonavita Blank, slava tistega vseučilišča. Še ko mlad pater je sè vso ljubeznjivostjo podučeval v katekizmu nekega dečka, kateri se je potem vpisal mej vojake in se hrabro bojeval v francoskih vojskah. Zaradi njegove hrabrosti in učenosti je dospel do visoke vojaške časti. Njegov negdanji katehet p. Bonavita je še enkrat, vže v visoki starosti, šel na neko znanstveno popotovanje. Nekega dne je bil na tem popotovanju v društvu več gospodov, kateri so bili v visokih vojaških časteh. Mej prijateljskim pogovorom, se ve da, so prišli tudi do tega, da so se popraševali po rojstnem kraju.

„Jaz sem vircburžan“ pravi p. Bonavita. „Vircburžan?“ vsklikne ves vesel eden gospodov, „oh, Vircburk me spominja na najlepše trenutke mojega življenja, ker sem tam preživel otroška leta, tje do mladeniške dobe. Ste li morda poznali frančiškana p. Bonavito Blanka? Ta je bil moj katehet. Živi še ta blagi mož?“

Do solz ginjen odgovori ponižno p. Bonavita: „Živi še, in... stoji pred Vami!“

Podala sta si roke in se v veliki radosti objela. Nato negdanji učenec seže v žep in potegne vun majhino knjižico. „Glej-te, to je katekizem, po katerem ste me negdaj učili sveto verst-

vo. Ta je bil povsod moj spremljevalec od tistega časa, ko sem odrinil od Vircburka. Imel sem ga pri sebi na vsakem bojišču, v vsaki nevarnosti, po noči in po dnevu, in se ga spominjal v vsaki skušnjavi. On mi je v brezverski prevratni dobi obvaroval sveto vero, in ni me sram očitno spoznati, da je bil tudi moje varstvo pred grehom, ter mi pripomogel do te visoke časti“. (Missionsblatt.) P. H. R.

Priporočilo v molitev.

V pobožno moliev se priporočajo: rajniki udje 3. reda Dolske skupščine: Terezija (Marija) Golob iz Barovaka; Marija (Ana) Pavlin iz Podpeč; Ana (Elizab.) Bedene iz Moravske gore; Antonija (Marija) Rugelj iz Tehaboja; Silvester (Franc.) Ivančič iz Podstrmca; Helena (Elizab.) Medved iz Sv. Križa; Uršula (Marija) Katolnik iz Celovca; Frančiška (Marija) Jerko iz Sv. Križa; Franc (Jožef) Sladič iz Novogore; Frančiška (Marija) Kotar iz Vodice; Neža (Ana) Potobin iz Vodice; Marija (Klara) Bajec iz Sv. Križa; Janez (Jožef) Grčar in Storovja; Jernej (Franc) Jamšek iz Sentjurja; Frančiška (Elizab.) Pavlin iz Sv. Križa; Johana (Marija) Tomažič iz Gabrske gore; Jozefa (Marija) Podlogar iz Podstrmca; Ana (Marija) Škoda iz Raven; Frančiška (Elizab.) Podlogar iz Sv. Križa; Marija (Ana) Petrič iz Sv. Križa; Ana (Marija) Primec iz Gaberske gore; Marjeta (Marija) Krajšek iz Brezovega; Matija (Franc) Polše iz Podstrmca; Lucija (Rozalija) Medvešek iz Jelenj; Terezija (Marija) Logar iz Sv. Križa; Frančiška (Marija) Grčar iz Moravč; Tomaž (Franc) Jakoš iz Brda; Franc (Jožef) Fakin iz Tehaboja; Marjeta (Marija) Šemè iz Primskovega; Jožef (Franc) Avbelj iz Kala; Lucija (Brigita) Tomažič iz Podstrmca; Apolonija (Marija) Medvešek iz Berinjeka; Jožefa (Marija) Tomažič iz Podstrmca; Marija (Elizab.) Jeretin iz Polšnika; Marija (Alojzija) Rajnar iz Sv. Križa; Anton (Jožef) Medvešek iz Jelenj; Marjeta (Barbara) Polše iz Krajev; Marija (Klara) Jamšek iz Raven; Marija (Klara) Gartnar iz Preske; Frančiška (Marija) Marolt iz Sv. Križa; Frančiška (Uršula) Lamovšek iz Jelševca; Jera (Ana) Gričar iz Javorja; Uršula (Elizab.) Rapovž iz Prelešja; Frančiška (Marija) Zupan iz Selc; Johana (Marija) Slavec iz Male Gobe; Jera (Marija) Dular iz Sv. Križa; Jožef (Ludvik) Golob iz Javorja; Marija (Ana) Goden iz Sv. Križa; Frančiška (Marija) Štampihar iz Gaberske gore; Marija (Jožefa) Medvešek iz Male Gobe; Marija (Elizab.) Bajec iz Raven, Jera (Marija) Savšek iz Polšniku; Marija (Elizab.) Sladič; Uršula (Marija) Flus; Marija (Neža) Zavrl iz Sv. Križa; Johana (Marija) Pipan iz Čepelj; Helena (Marija) Grčar iz Jelenj; Anton (Franc) Zupan iz Preženskih njiv; Elizabeta (Marija) Polše iz Sedežev;

Jernej (Jožef) Medvešek iz Male Gobe; Frančiška (Marija) Tomazič iz Podstrmca; Helena (Ana) Jakoš iz Jelenj; Marija (Elizab.) Šinkovec iz Sv. Križa; Anton (Jožef) Meserko iz Tehaboja; Filip (Jožef) Rems iz Rayen; Jera (Eliz.) Hostnik iz Sv. Križa; goriške skupščine: Marijana (Elizabeta) Dugar iz Ročinja, Neža (Klara) Zalašček iz Podmelca, Marija (Jožefa) Golja iz Volč; černiške skupščine: Terezija Krkoč, roj. Stibilj, iz Gojač; spodnje-kraške skupščine: Ana (Koleta) Čigon.

Dalje se priporočajo: bolnica M. M. iz R.; neki mladenič iz A. da bi se poboljšal; J. Ž., da bi mogel skušnjave premagati in bi do konca stanoviten ostal; A. J. za dar čednosti in premaganja skušnjav; neko dekle za milost spreobrnjenja; F. V. za odpuščanje grehov, mir in zdravje, zlasti na pameti, da bi mogla po vrednem prejemati sv. zakramente in nastopiti pot pravega poboljšanja in čednostnega življenja; neka tretjerednica na Notranjskem, da bi se dobro iztekla neka pravda, ki je silno krivična in zadeva neko posvečeno osebo (poslani denar oddali, da se mašuje v ta namen); Fr. A. v Ž. za pomoč božjo (poslani denar oddan za sv. mašo); A. D. in F. D. za terdno zdravje, stanovitnost in zadovoljnost v svojem stanu.

Zahvala za vslišano molitev.

F. D. iz C. f. za pomoč v veliki stiski in dušni britkosti; A. E., tudi od tam, za dvakratne vslišanje; Katarina Zorko, tr. iz Makol za ljubo zdravje božjemu Detetu, prebl. Devici, sv. Frančišku in sv. Filomeni; Fr. A. za spreobrnjenje svojega moža; J. S. iz L. za dvakratno ozdravljenje; Š. M. za odvernjenje nesreče pri živini po priprošnji sv. Antona Padovanskega; F. A. v Gorici za vslišane prošnje; M. K. iz V. da je nazaj dobil zgubljene molitvene bukve; naročnica „Cvetja“ in tretjerednica za srečen porod, novi družinski mir, zboljšano poterpežljivost in srečno spravljene pridelke; Fr. L. iz V. pri Vipavi za ozdravljenje oči in otroka; neka mati za zdravje majhinega otroka; J. F. W. iz predmestne fare v Mariboru za ozdravljenje oči treh oseb in obvarovanje svojih oči pred tisto boleznijo; A. J. v Šk. za pomoč v nevarni bolezni svoji in bratovi; J. B. v R. za dvakratno vslišanje; J. K. za vslišanje (z darilom 5 gl. za kruh sv. Antona); Ant. J. v R. za ozdravljenje močno nevarne bolezni (darilo glej spodaj); J. S. za zdravje in obvarovanje pod veliko nesrečo na sv. Bernarda dan 1896.

Darila za črnogorske cerkvene potrebe.

Za kat. cerkev na Cetinju: g. J. Š. 1 gl. g. Fr. Št. 5 gl. g. Ant. J. v Reki 5 gl.

Za kat. semenišče v Baru: g. Ant. J. v Reki 5 gl.

prav, kaker so pisali naši stari v 16 stol.: „varih“, „varih“? Ne tajim, da bi bili mogli že takrat i pisati namestu etimološki opravičenega kratkega u, kaker se v resnici bere pri Dalm. 3. Mos. 2 A: „s' celim Verihom“ poleg „Veroh“ za nem. *wirouch*, *Weihrauch* in drugod: „po poli Bratu“, „Judoufkinu krajleftvi“, „h Bugi“ itd. Ali, ako še zdaj govore beneški Slovenci „váruh“ s pravim čistim u, to še nikaker ne dokazuje, da je ta u res etimološki opravičen; prav lahko je po vplivu glagola v á r u j e m izpodrinil prvotniši i. Herviški Slovenci so tudi vže v 16. stoletju govorili „tovaruš“ in vender pričajo vsi ostali slavenski jeziki, da je prav, kaker piše Dalm., „tovariš“. Na Koroškem ima ta beseda tudi končnico -ih: „tovarih“. Ali ne bi smeli po pravici misliti, da je torej i v „varih“ prav tako opravičen, kaker v „tovarih“ in „tovariš“? — Namestu „nek“ je prav „neki“ prim. staroslov. „někyj“, „mladenič“, ne „mladeneč“. — Besedam „Čakati sta ga morala blizo štiri tisoč let“ (namreč A. in E. odrešenika v predpeklju) bi se vtegnilo vgovarjati od ene in druge strani; ker sta A. in E. jako visoko starost doživela, od ene, ker 4000 let človeštva pred Kristusom ni dogma, od druge. „Man muss wenigstens 5000 — 6000 Jahre für die vorchristliche Culturentwicklung annehmen... Immerhin wären für das Alter des Menschengeschlechtes 6000 — 8000 Jahre vor Chr. anzunehmen“. Schanz, Das Alter des Menschengeschlechtes (Bibl. Studien 2. Heft. Freiburg, Herder) pag. 99. Bodi to mimogrede omenjeno, ker je treba v takih rečeh zlasti dandanašnji velike previdnosti. „Ka te he ze“ priporočamo vsem, ki so jim namenjene.

Predavanja o knjigi staroslovenskoj. Napisao Ivan Radetić, sveć. profesor. U Senju 1896. Tisak i naklada knjižare Ivo pl. Hreljanović, prije H. Luster. — Knjiga šteje 207 strani 8° ter obsega za predgovorom Uvod in naslednjih 6 člankov: I. Sv. Ćirilin Metod. Metod kao nadbiskup. II. Koji su Slaveni govorili starocrkvenim jezikom III. Pismo, što ga je obreo sv. Ćiril. IV. Književni rad sv. brace u Moravskoj. Obred Metoda, nadbiskupa. V. Književna radnja u Bugarskoj. VI. Radnja u srpskim stranama i u Hrvatskoj. Hrvatska recenzija. — Knjižica ima seznaniti čitateljstvo z najnovjšimi rezultati znaustvenega preiskovanja na polju starega cerkveno-slovenskega slovstva. Namenjena je v prvi versti duhovni mladini, ki se ima učiti stare slovensčine, v drugi versti sploh duhovnikom, zlasti tistim, ki se bavijo z glagoljico. Naravno, da bi tudi svetovnjaki morali radi seči po knjižici, ki jih more brez truda seznaniti s stvarmi, ki nobenemu izobraženemu Slovenu ne bi smele biti tuje. Pisatelj je od prof. dr. Jagića z Dunaja dobil brez svojega pričakovanja pismo, v katerem z laskavim besedami hvali njegovo knjižico, pa tudi v „Vijencu“ je bila povoljna kritika te knjige. Vender se Hervatje, kaker se nam poroča, nič dosti ne menijo zanjo, kar je jako obžalovanja vredno. Naša slovenska duhovščina, mislim, da bi podobne knjige

svojega sobrata ne pustila založniku nerazprodane. Kako nas bodo znali ceniti, kako nas bodo čislali in podpirali svetovnjaki, ako ne bi znali mi ceniti, ako ne bi čislali in podpirali znanstvenega truda eden drugega? — Tudi profesor Radetič je svečenik, Hrvat sicer, ali kar je hervaško, ne mislimo, da je nam tuje. Sram bi moralo biti izobraženega Slovenca, ki ne bi razumel hervaške knjige. Prav tako seveda Hrvata, ki ne bi hotel umeti slovenske. Mi smo vsi en narod — slovenski narod; — Hrvat, Serb itd. to so politična imena, ne narodna, narodu le v veliko škodo in nesrečo! Kako je imenoval svoj jezik Gundulič? In ali ni njegov jezik tisti, ki se imenuje zdaj tu hervaščina, tam serbščina? V Bosni prav s tisto pravico bosanščina! — Pa kaj? Hočemo mi mali „Slovenci“ podjarmiti Hrvate in Serbe pod svoje ime? — To bi bilo pač smešno misliti. Slovensko ime, bratje, je od nekedaj tako Vaše kaker naše; zastra nas se mu ne odpovedujte! — Sicer bi nam bilo pa seveda jako ljubo, ako bi se bratje na jugu nekoliko bolj ozirali na nas in naše, če tudi majhino, slovstvo — zlasti pri svojih pravopisnih spremembah. Te so že v resnici, skoraj bi rekel, otročje. Ali ne jezimo se, kjer vemo, da nič ne pomaga. Namen teh verstic je le ta, da priporočimo naši slovenski duhovščini prof. Radetiča knjigo, in priporočamo jo prav tako, kaker bi bila pisana v naši slovenščini. Stane 70 kr., po pošti menda 5 kr. več.

Dr. Vatroslav Oblak. Kritiko biografičeskij očerk B. M. Ljapunova. Har'kov. Tipografija Gubernskago Pravlenija. 1895. — Gospod Ljapunov, profesor slavistike na Har'kovskem vseučilišči, mi je blagovolil poslati ta spisek, pretisnjen iz har'kovskega zbornika „istoriko filologičeskago občestva“ l. 1896, za kar mu bodi tu izrečena posebna zahvala. Spisek obsega poleg interesantnih podatkov iz življenja obžalovanega našega rajnega jezikoslovca in zapiska njegovih raznih sestavkoy (88 je naštetih), tudi neketere obširnije opazke o njegovih preiskavah, najdbah in nazorih. Pri tem je majhina pomota, ki se mene tiče, ta, da, kar se spominjam, v natisnjenih spisih za nedoločni glasnik ali polglasnik, nisem rabil, kaker pravi g. L., prevernjenega e, temuč v, in še pozneje in večkrat a. — Sedaj pri imenih m. in sr. społa v narodni naši slovenščini navadni končnici -am tudi, mislim, da ni Oblak prvi našel pravega vira, dasiravno je menda naposled sam to mislil. Sicer pa to nič ne manjša njegove vrednosti; ke ne bi bil stvari kedo drugi spoznal pred njim, prav lehko, da bi jo bil on prvi. Od Jagičevega in Oblakovega nekoliko različno mnenje ima gosp. L. glede posebnosti kijevskih in praških staroslovenskih odlomkov; sodi namreč, da so vtegnili biti mej raznimi staroslovenskimi govori tudi taki, ki so imeli za navadni staroslovenski št in žd, kaker češčina, c in z, kaker to nahajamo v teh dveh spominikih. V resnici bi bilo to čisto mogoče, dasiravno tudi ni nemogoče, da bi bil kak misleč prepisovavec dosledno nadomestil starosl. št in žd s svojim domačim češkim c in z. —